

És la vida

Lluitar contra els abusos

Asha Miró
ESCRITORA

Aquest Nadal, enmig de les vertiginoses festes plenes d'àpats i disbauxa, vam anar a visitar la Casa d'acollida d'In via de Barcelona. Es tracta d'una preciosa casa on conviuen dones de totes les edats que han patit violència de gènere.

Tant per a mi com per la a meua filla, va ser una experiència única, que ens va fer aterrar en una realitat de la qual molt sovint sentim a parlar, però veure-la de prop, palpar-la, posar-hi rostre, és una experiència que ens va marcar.

Arran d'aquesta visita i d'haver col·laborat en concerts solidaris que s'han fet aquests darrers anys, em van proposar de ser la padrina de l'Associació In via, que va ser fundada a Barcelona i que té per objectiu la promoció integral de les persones en risc d'exclusió social o amb algun tipus de discapacitat psíquica. Imagineu-vos el que estat per a mi això! Tot un plaer, però alhora una gran responsabilitat. He pres el compromís de sensibilitzar sobre aquesta realitat que he vist de ben a prop i alhora difondre la gran feina de nombrosos professionals que hi treballen acompanyant aquestes dones, a qui formen per créixer i valdre's per elles mateixes.

A l'Associació In via acompanyen dones que han estat víctimes de violència, a qui formen per créixer i valdre's per elles mateixes

Totes elles tenen en comú que, després d'haver patit molt i d'haver tocat fons, tenen ara el ple convenciment de voler superar-ho

L'Associació In via, que fa més de 60 anys que atén persones vulnerables, ha acollit de forma integral 109 infants, joves i dones

Les històries de cadascuna de les dones són colpidores, i totes elles tenen en comú que, després d'haver patit molt i d'haver tocat fons, tenen ara el ple convenciment de voler superar-ho per tenir una nova vida. Algunes d'elles són molt joves i altres ja són mares de petites criatures, però totes elles són plenes de vida i força. Ens vam quedar el record que en aquella casa es respirava harmonia i moltes ganes de viure.

Arran de totes les notícies d'abusos patits per infants a l'escola dels Maristes que ens han alarmat aquests dies, us volia explicar la gran feina que fa In via. Durant el 2015, l'Associació In via, que fa més de 60 anys que atén persones vulnerables, ha acollit de

El 76 % de les dones ateses per In via han estat víctimes de tot tipus de violència

forma integral 109 infants, joves i dones. El 76 % han estat víctimes de tot tipus de violència: aïllament social, violència física, psíquica, econòmica i el 29 %, a més, víctimes de violència sexual.

Aquestes situacions d'abús sexual es van produir al llarg de la infància d'aquestes persones, el 14 % d'elles s'han vist obligades a exercir la prostitució.

A aquestes dades alarmants cal afegir-hi que la majoria de les situacions d'abús ara manifestades van produir-se en el si de la família, i que no van ser tractades perquè ningú no els va donar credibilitat, perquè no van ser detectades, o perquè quan es van intuir no es va saber com abordar-les.

Per això la importància de l'ajut a les víctimes de violència. Probablement, si aquests infants abusats haguessin tingut ajut professional especialitzat i, sens dubte, amb la credibilitat i el suport de la família, la seva situació actual no seria la mateixa.

Les dones i joves que actualment són ateses per ser víctimes de violència no s'hau-

rien vist abocats a mantenir i perpetuar relacions sexuals afectives abusives, en les quals l'home agredeix la dona en tots els sentits.

Davant d'aquesta situació, que no deixa de ser un reflex del que malauradament encara continua succeint, l'únic posicionament vàlid és escoltar amb atenció els infants i adolescents, protegir-los, assumir les deficiències d'un sistema patriarcal i masclista i donar visibilitat a aquesta problemàtica davant de la comunitat. Així mateix, proporcionar recursos especialitzats per tal que les víctimes puguin iniciar un procés de recuperació psicoemocional, i que els pares, mares i professors puguin rebre l'assessorament adequat quan realitzin deteccions.

L'equip psicoeducatiu especialitzat en violència masclista, violència familiar i abús sexual de l'Associació In via (www.invia.cat, safi@invia.cat) ofereix assessorament i atenció integral a infants, joves, dones i les seves famílies.

L'ànima dels gens

De la pols venim i a la pols anem. Pols d'estrelles, va dir Carl Sagan. Però no som com les estrelles. Les estrelles són predictibles, estan subjectes a les inexorables lleis de la física, les coneguem o no. La seva evolució, les seves transformacions, segueixen el camí marcat per la seva constitució física i les condicions del medi. Nosaltres, els éssers vius, som contingents i casuals. És impossible predir si serem, on anem, quins dissenys ens oferirà l'evolució. És difícil entendre per què l'ésser humà intenta, i de vegades ho aconsegueix, comprendre el món. Les estrelles, molt més poderoses i fiables que nosaltres, no es fan aquestes preguntes. A imitació d'elles, pensàvem platònicament, que a través del canvi, de la variació amb què es presenta l'ésser humà, hi havia una essència, la de l'home, universal i eterna. Però és la variabilitat el que es considera accidental, el que ens caracteritza, on rau la veritat de la biologia.

Sense variabilitat l'ésser viu estaria abocat a l'extinció davant la seva incapacitat per adaptar-se. És un dels ensenyaments de Darwin: les mutacions que tenen lloc a l'atzar, sense una direcció predeterminada, al contrari

que els canvis estructurals de la geologia, són la base de la selecció i en conseqüència de l'adaptació. I encara que es parla d'estrelles fil·les, realment no es reproduïen, una condició necessària per als éssers vius: crear una progènie que en la mitjana s'assembla més als seus progenitors que a altres reproductors de la seva generació. És evidentment l'herència que avui sabem explicar mitjançant els gens, però que ja es coneixia molt abans. Som mortals com a individus perquè realment signifiquem molt poc per a la vida. Si acceptem la tesi de Williams i Dawkins, la nostra curta existència en aquest món no té cap més objecte que transportar els gens que heretem dels nostres pares a un altre cos que els acollirà i traspasarà. Aquestes petites molècules són les que creen el nostre organisme amb aquesta sola funció: reproduir-se, i com més, millor.

Però, ai, aquests dictadoretos estan destinats a desaparèixer, com a identitat inalterable, perquè la seva mateixa estructura és inestable i en cada cicle alguna cosa canvia, de vegades molt. No és el gen l'actor de l'evolució, és l'individu al qual aquesta configuració genètica li va donar un avantatge: la capacitat de produir més descendents viables que els seus

La nostra curta existència en aquest món no té cap més objecte que transportar els gens que heretem a un altre cos que els acollirà i traspasarà

congenères. Viables vol dir que sobreviuen i en aquest mitjà, i creen una progènie. Però, com es poden imaginar, no són les mutacions les que confereixen avantatges a l'individu, una intel·ligent maniobra de supervivència del genoma, només l'atzar produeix aquest resultat. La idea que tot està en els gens, que el genoma és com el plànol d'una casa, és incorrecta. Posem el cas del cervell: és el reflex exacte dels gens encarregats de construir-lo? Evidentment, no, perquè en la seva configuració, en la forma en què s'enreden les neurones i creen circuits cerebrals, el medi i la manera com l'individu viu en aquest mitjà tenen importància cabdal. Es demostra en els besons idèntics criats separatament.

Els estudis, amb totes les reserves sobre la seva qualitat científica, que no tractaré ara, demostren que per l'herència, com a màxim, s'explica el 50 % de les funcions cerebrals que

anomenem superiors, com la intel·ligència, però també els trets de personalitat, com laboriositat o obertura a les novetats. No cal dir que els gens hi són, en el fonament de l'herència i l'evolució. Perquè encara que la selecció es faci sobre l'individu, no totes condueixen a l'evolució. Suposem que els reproductors mascles humans les prefereixen amb pits grans i que això no és un tret genètic: se'ls posen. Com que no es transmetrà res, tret que s'especuli sobre una tendència a la cirurgia estètica, aquí hi ha selecció però no evolució: no hi ha un sedàs en aquesta societat de les dones amb gens de pits petits i que deixi només les de pits grans. En la recerca de la substància de la immortalitat s'ha volgut fer una analogia entre els gens i la substància perdurable, el que hi ha en nosaltres d'eterns. Encara que poguéssim dir que en aquests nous éssers que es formen des dels nostres gens hi som nosaltres, el que realment som no és als nostres gens. Hem d'acceptar la nostra total extinció amb la mort: tornem a la pols. En la biologia no es pot buscar ni explicar l'ànima, això queda per a la fantasia, la poesia o la fe.

Martín Caicoya